

Preventivní program**1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE** (metodika str. 5)

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Obchodní akademie Praha, s.r.o.		
Jméno a příjmení ředitele	Ing. Mária Václavíková		
Telefon na ředitele	296 180 043		
E-mail na ředitele	vaclavikova@oapraha.cz		

Jméno školního metodika prevence	Bc. Linda Stehlíková		
Telefon	604 160 237		
E-mail	stehlikova@oapraha.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje	Ano
Realizátor vzdělávání	Ano		

Jméno výchovného poradce	PaedDr. Eliška Pospíchalová		
Telefon	296 180 064		
E-mail	eliska.pospichalova@seznam.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje	Ne
Realizátor vzdělávání	Ne		

Jméno školního psychologa	Mgr. Kateřina Widemmanová		
Telefon	296 180 064		
E-mail	Widemmannova@oapraha.cz		

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ - I stupeň			
ZŠ - II.stupeň			
Víceleté gymnázium			
4leté gymnázium			
SŠ – ostatní (denní studium)	8	296	25
Celkem pedagogů na škole*			25

* Jedná se o celkový počet pedagogů na Vaší škole. Nejedná se o součet údajů uvedených výše (někteří pedagogové mohou učit na více stupních zároveň).

2. STRUČNÁ ANALÝZA SITUACE (metodika str. 7)

(Cílem analýzy situace je **subjektivní** pohled školy na **aktuální** realitu, ve které se nachází. Měla by být **stručná** (max. 20-25 vět), věcná a mít hodnotící charakter.)

Škola je umístěna uprostřed městské části s dobrou dostupností MHD. Disponuje vlastní budovou, která je nově po rekonstrukci. K budově patří i školní zahrada, kde je umístěn pingpongový stůl a lavičky určené k odpočinku.

Každá učebna je vybavena interaktivní tabulí, PC a dataprojektorem. Škola má také wifi připojení po celé budově, disponuje tablety určenými k výuce, učebnou VT, tiskárnami, CD přehrávači, DVD přehrávači. Dále má škola knihovnu s více než 6000 knihami. Studentům a učitelům je také denně k dispozici školní klub, kde tráví svůj volný čas během vyučování.

Mezi další vybavení patří klavír, ping-pongový stůl, stolní fotbal. Ve škole je školní kavárna. Studenti mají možnost rychlého občerstvení, ale i teplého jídla. Škola si v blízkosti pronajímá tělocvičnu, hřiště a bazén.

Nejvíce se tedy studenti sdružují ve studentském klubu, kavárně, chodbách a na přilehlé zahradě.

Pro cizince nebo studenty národnostních menšin škola organizuje speciální semináře češtiny pro cizince, aby se bez problémů začlenili do výuky.

Vzhledem k tomu, že škola nabízí i výuku některých předmětů v angličtině a složení mezinárodní anglické maturity, navštěvují školu studenti z různých zemí a tedy i kultur a jsou tedy přirozeně nuceni v rámci různých kultur vzájemně komunikovat. Škola s cílem multikulturní výchovy také organizuje výměnné pobyty do zahraničí a výměnné praxe.

Škola má sestaven i školní řád, který umožňuje se souhlasem zákonných zástupců i studentů pravidelné celoplošné testování studentů na drogy. Formou odborných školení cíleně preventivně působí v oblasti sociálně patologických jevů.

Školní preventivní tým má za úkol eliminovat, případně zabránit jakémukoliv projevu netolerance, problémovému chování a snažit se působit preventivně na studenty, aby k žádným výkyvům chování nedocházelo. Tento tým tvoří metodik prevence, výchovný poradce v jedné osobě, psycholog, třídní učitelé a ředitelka školy, která vykonává dozor nad činnostmi preventivního týmu. Metodik prevence tvoří a realizuje preventivní program, monitoruje sociálně patologické jevy, zajišťuje besedy, kurzy pro studenty, poskytuje materiály. Výchovný poradce poskytuje přímou pomoc studentům, realizuje aktivity související s prevencí.

Škola disponuje schránkou důvěry, která je pravidelně evidována. Vše je operativně řešeno. Schránka je umístěna na dostupném místě pro všechny studenty školy. Studenti mají možnost

komunikovat osobně případně emailem jak se školním preventivním týmem, tak i vedením školy. Lze si dohodnout i osobní konzultace. Studenti si vedou i svůj časopis, kde přispívají a řeší aktuální témata. Součástí chodeb školy jsou i nástěnky, kde jsou uvedené důležité informace o aktuálním dění ve škole. To vše je k dispozici i na škole online, kde mají přístup i rodiče studentů, takže mají přehled, co jejich děti dělají. Ve škole je i evidovaná docházka pomocí čipů. Metodik prevence zajistil aktuální odbornou literaturu z oblasti patologických jevů.

Důležité je sledovat vývoj chování a způsob jednání nejen u studentů, rodičů, tak i školy jako celku. Studenti mohou každý rok vyplnit dotazník spokojenosti, případně co by chtěli změnit, vylepšit. Škola se výsledky inspiruje a snaží se vyjít vstříc dobrým nápadům.

S rodiči se pedagogové setkávají zejména na třídních schůzkách, kde s nimi komunikují. Je možno si domluvit i individuální konzultace, jestliže je nutné řešit problém např. se studentem. Cílem tohoto setkávání je zmapovat problémy a najít společné řešení.

Pedagogové mají společné setkání na pravidelných pedagogických radách, kde se řeší studenti, výuka, mimoškolní aktivity i komunikace mezi všemi subjekty na škole. Vždy se pořizuje zápis, který je všem k dispozici. Této rady se účastní celý pedagogický sbor. Řeší se palčivé otázky, které nastaly od posledního setkání. Nejčastěji neomluvené absence, chování. Vše je zaneseno do zápisu a knihy chování a prospěchu.

Mezi silné stránky školy patří rodinné prostředí školy, pověst a tradice, schopnost provádět změny, aktivní spolupráce s rodiči a studenty, vztahy a dobrá komunikace mezi pedagogickým sborem, pravidelně školený pedagogický sbor, nízké počty žáků ve třídách, zřízení poradny pro prevenci.

Mezi slabé stránky školy řadíme s některými rodiči problematickou komunikaci, nespolečnou spolupráci rizikových studentů.

Příležitostí jsou pro nás nové výukové programy z oblasti prevence sociopatologických jevů, využívání grantů a dotací na podporu prevence ve školách.

Hrozbou je pro nás nárůst kriminality v okolí, drogy, alkohol. Nedostatečná podpora ze strany státu – dotace, granty, legislativa.

V přílohách na konci dokumenty je uvedeno složení preventivního týmu (Příloha č. 1), dále směrnice a nařízení, dle kterých postupujeme (Příloha č. 2). Program postupu v případě šikany je Příloha č. 3 (vložen metodický pokyn MŠMT a str. 34 Školní program prevence).

3. STANOVENÍ CÍLŮ MPP (metodika str. 12)

(stanovení krátkodobých cílů MPP pro daný rok, zdůvodnění cílů a jejich návaznost na Preventivní strategii školy)

Cíl:	Minimalizace krizových situací na půdě školy (zejména problematika kouření, drog a přijímání jinakosti, zvládnutí stresu, šikana).
Ukazatele dosažení cíle:	Počet záznamů a oznámení metodikovi prevence, počet studentů v programu seminářů prevence
Zdůvodnění cíle:	Chceme zabránit sociopatologickým jevům ve škole a zlepšit tak klima ve třídách i mimo ně. Snažíme se zprostředkovávat semináře/workshopy pro studenty s aktuální tematikou – např. šikana, drogy apod.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Cílem je udržet minimální hranici krizových případů, snažit se spíše jim předejít prostřednictvím prevence, tedy pořádání interaktivních seminářů externí organizací a interním realizátorem.

Cíl:	Pracovat na zdravé atmosféře pedagogického sboru
Ukazatele dosažení cíle:	Výstup na pedagogické radě.
Zdůvodnění cíle:	Pomocí porad získají pedagogové jiný náhled na problematiku sociopatologických jevů, kterých mohou být součástí, a to na obou stranách problému. Jsou informováni o aktuálním stavu ve škole, třídním kolektivu. Možnost spolupráce s metodikem prevence, případně externí organizací zabývajících se prevencí a řešením sociopatologických jevů.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Prevence a preventivní programy pro školy.

Cíl:	Zvyšování kvalifikace pedagogického sboru
Ukazatele dosažení cíle:	Absolvování školení.
Zdůvodnění cíle:	Ve školním roce 2023/2024 se škola zapojí do projektu „ŠAB I OAP“. Jedná se o projekt, kde jedna z aktivit je vzdělávání pedagogického sboru napříč vybranými tématy vč. tématu prevence na školách.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Prevence a preventivní programy pro školy.

Cíl:	Zvyšování kvalifikace metodika prevence.
Ukazatele dosažení cíle:	Absolvování semináře.
Zdůvodnění cíle:	Metodik prevence musí znát veškeré postupy, jednání s problémovými skupinami, vědět jak řešit konflikty, případně na koho se obrátit.
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Zvyšování kvalifikace metodika prevence.

4. SKLADBA AKTIVIT MPP PRO JEDNOTLIVÉ CÍLOVÉ SKUPINY (metodika str. 14)**a) Pedagogové / metodik prevence**

Název a odborné zaměření vzdělávání	PREVENTIVNÍ PROGRAM, SEMINÁŘ DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ V OBLASTI PREVENCE SOCIOPATOLOGICKÝCH JEVŮ
Stručná charakteristika	Získají se zde vědomosti a dovednosti z psychologie, pedagogiky, adiktologie, které se aplikují v prevenci sociálně nežádoucích jevů. Naučí se jak lépe spolupracovat se studenty, třídou jako celkem a postupně zapojovat i jiné kolegy do programu prevence.
Realizátor/lektor	NA SEMINÁŘE SE PEDAGOGOVÉ PŘIHLAŠUJÍ U RŮZNÝCH ORGANIZACÍ V PRŮBĚHU ROKU, DLE AKTUÁLNÍHO ZÁJMU JEDNOTLIVÝCH PEDAGOGŮ.
Počet proškolených pedagogů	10
Počet hodin	CCA 30
Termín konání	Opakovaně každý školní rok

Název a odborné zaměření vzdělávání	PREVENTIVNÍ PROGRAM, VÝSTUP NA PEDAGOGICKÉ RADĚ
Stručná charakteristika	Metodik prevence se účastní pedagogických rad. Sděluje důležité poznatky z oblasti prevence, případně problémy, které se aktuálně řeší na půdě školy. Cílem je vzájemná diskuse a sladění postupů v jednání se studenty, rodiči i mezi pedagogy navzájem.
Realizátor/lektor	Bc. LINDA STEHLÍKOVÁ/METODIK PREVENCE
Počet proškolených pedagogů	23
Počet hodin	12 HODIN
Termín konání	6 X ROČNĚ (CCA KAŽDÉ 2 MĚSÍCE)

Program a odborné zaměření	Stáže pedagogů v zahraničních školách, tzv. stínování
Stručná charakteristika	Pedagogové školy vyjeli do zahraničních škol na tzv. stínování – sledování zahraničních metod výuky, preventivního programu zahraničních škol, následné předání nasbíraných zkušeností kolegům v rámci výjezdního zasedání pedagogů
Počet zapojených pedagogů	10
Počet hodin	30 h
Termín konání	Opakovaně každý školní rok

b) Žáci**Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování**

Ročník/ pololetí	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Časová dotace	Vyučující
1./celý rok	Společenské vědy	Občanská výchova	Téma šikana, závislosti.	1 x měsíčně 1 hodina, tj. 10 h ročně	PhDr. Eibel
	Ekonomika	Finance	Finanční gramotnost	1 x měsíčně 1 hodina, tj. 10 h ročně	Ing. Larisch
2./celý rok	Společenské vědy	Občanská výchova	Téma kulturní a sociální rozdíly.	1 x měsíčně 1 hodina, tj. 10 h ročně	PhDr. Eibel
	Ekonomika	Ekonomické dění kolem nás	Vnímání ekonomických problémů u nás i ve světě a dopad na jedince	1 x měsíčně 1 hodina, tj. 10 h ročně	Ing. Krabec
3./celý rok	Společenské vědy	Občanská výchova	Téma práce v týmu, vzájemná pomoc.	1 x měsíčně 1 hodina, tj. 10 h ročně	PhDr. Eibel
	Ekonomika	Finance	Finanční gramotnost	1 x měsíčně 1 hodina, tj. 10 h ročně	Ing. Larisch
4./celý rok	Společenské vědy	Občanská výchova	Téma dobrovolnictví, přátelství.	1 x měsíčně 1 hodina, tj. 10 h ročně	PhDr. Eibel
	Ekonomika	Ekonomické dění kolem nás	Vnímání ekonomických problémů u nás i ve světě a dopad na jedince	1 x měsíčně 1 hodina, tj. 10 h ročně	Ing. Krabec

Za celý rok činí blok 10 h, tj. 1 blok = 45 minut. Bloky jsou střídány jak besedami s odborníky, tak i skupinovými pracemi.

Specifická prevence

Uvádíme plánované přednášky/workshopy od Asisu, z. ú., které byly uskutečněny během listopad – březen 2020.

Ročník	Přednáška/seminář	Realizátor	Počet hodin	Období realizace
1.	Šikana/Kyberšikana	ASIS, z. ú.	4	Listopad-březen 2020
2.	Dotazníkové šetření	ASIS, z. ú.	4	Listopad-březen 2020
3.	Šikana I., II. stupně	ASIS, z. ú.	4	Listopad-březen 2020
1.	Šikana III. stupně	ASIS, z. ú.	4	Listopad-březen 2020

Název programu	Šikana/Kyberšikana – 1. ročník
Stručná charakteristika programu	Účelem je podpora dobrých vztahů ve třídě, vymezení přijatelného a správného jednání. Studenti se během aktivit na bázi zážitkového učení dozvídají o pojmu šikana a kyberšikana, jejího vymezení, o stádiích i formách šikany, kdo může být agresorem a kdo bývá obětí. Dále se studenti seznámí s postupem jak se chovat v situacích, kdy přijdou se (kyber)šikanou do styku, komu ji nahlásit a jak mohou být sami nápomocní v její nápravě.
Realizátor	ASIS, z. ú.
Počet hodin programu	4 hodiny
Termín konání	Listopad-březen 2020, dle rozpisu.
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Prokrastinace – 1. ročník
Stručná charakteristika programu	Účelem programu je, aby se žák zamyslel nad svým vztahem k plnění úkolů a povinností. Měl by si uvědomit, co mu dodává energii k plnění úkolů a co mu ji naopak bere. Žáci se dozvědí, co je to prokrastinace, jak může negativně ovlivňovat náš běžný život a jak s ní bojovat.
Realizátor	MP - Ing. Bc. Libuše Pirklová
Počet hodin programu	4 hodiny
Termín konání	Listopad-březen 2020, dle rozpisu.
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	HIV/AIDS – 3. ročník
Stručná charakteristika programu	Žáci získají informace o problematice HIV/AIDS a dalších pohlavně přenosných chorobách, o jejich možných rizicích, rizikových skupinách, epidemiologické situaci v ČR a ve světě, o prevenci a léčbě a o stigmatizaci HIV pozitivních osob. Program je veden zdravotnickým pracovníkem s dlouholetou praxí.
Realizátor	MP – Ing. Bc. Libuše Pirklová
Počet hodin programu	4 hodiny
Termín konání	Listopad-březen 2020, dle rozpisu.
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Závislosti – kouření – 1. ročník
Stručná charakteristika programu	Účelem je prevence aktivního a pasivního kouření je posílit u celého třídního kolektivu odmítavý postoj k aktivnímu i pasivnímu kouření. Studenti v průběhu semináře získají základní představu o účincích kouření na lidský organismus včetně závislosti na nikotinu, zvnitřní a pojmenují si navzájem svůj aktuální vztah k tabákovému kouři, zhodnotí význam kouření pro navázání a udržení kamarádství, naučí se odmítat nabídku tabákových výrobků a chránit se před účinky pasivního kouření (v domácnosti, mezi kamarády, na veřejnosti). Zároveň studenti získají informace o možnostech odvykání. Prostředky a metody jsou zvoleny tak, aby studenti nejen získávali informace, ale především uvažovali o problematice samostatně i ve skupině a mohli zaujmout stanovisko, zda je pro ně jejich užívání výhodné, či není.
Realizátor	MP – Ing. Bc. Libuše Pirklová
Počet hodin programu	4 hodiny
Termín konání	Listopad-březen 2020, dle rozpisu.
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Další školou organizované aktivity, které mají návaznost na primární prevenci:

Název programu	Adaptace studentů 1. ročníku
Typ programu	Adaptační pobyt, prevence
Stručná charakteristika programu	Studenti, kteří nastupují do 1. ročníku ještě nemají vyvinuté vztahy, neznají se. Proto je nutné, aby se lépe poznali. Na tomto dvoudenním pobytu hrají situační a týmové hry, jejichž úkolem je vznik pozitivních vazeb, které je budou provázet po celou dobu studia. Tento pobyt se každoročně opakuje a má velikou úspěšnost jak u studentů, tak i pedagogů, kteří se ho účastní a chtějí, aby se tento pobyt opakoval. Pro 1. ročníky pořádáme každoročně v září tento pobyt. Studenti zde hrají různé hry zaměřené na sebezpoznání a vytváření přátelských vazeb, např. se vzájemně představují, spolupracují na úkolech, vzájemně komunikují.
Realizátor	Škola, vedení, třídní učitel
Cílová skupina	Studenti 1. ročníku
Počet žáků v programu	30-40
Počet hodin programu	2 dny
Návaznost programu na cíle MPP	Minimalizace krizových situací na půdě školy. Účast studentů i pedagogů na preventivních programech, které nabízejí instituce zabývající se touto tematikou, zvýšení informovanosti.
Ukazatele úspěšnosti	Lepší vztahy mezi studenty, nízký výskyt sociopatologických jevů.
Termín	Září - každoročně
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Uvádíme plánované přednášky/workshopy, které budou uskutečněny během září – prosince 2020

Ročník	Přednáška/seminář	Realizátor	Počet hodin	Období realizace
1.	Sexuální výchova	Škola OAP	8	Září-prosinec 2020
1.	Prokrastinace	Škola OAP	8	Září-prosinec 2020
2.a	Sexuální výchova	Škola OAP	8	Září-prosinec 2020
2.a	Prokrastinace	Škola OAP	8	Září-prosinec 2020
2.b	Sexuální výchova	Škola OAP	8	Září-prosinec 2020
2.b	Legální drogy	Škola OAP	8	Září-prosinec 2020
3.	Sexuální výchova	Škola OAP	8	Září-prosinec 2020
3.	Legální drogy	Škola OAP	8	Září-prosinec 2020

Ročník	Přednáška/seminář	Realizátor	Počet hodin	Období realizace
1.	Adaptační výjezd - nelegální drogy	Škola OAP	8	Září 2020

Interaktivní přednášky a workshopy zařazené ve školním roce 2020/2021:

Ročník	Přednáška/seminář	Realizátor	Počet hodin	Období realizace
1.a	Sexuální výchova	Škola OAP	4	Září-prosinec 2020
1.a	Sexuální výchova	Škola OAP	4	Září-prosinec 2020
1.b	Prokrastinace	Škola OAP	4	březen -říjen 2021
1.b	Sexuální výchova	Škola OAP	4	březen -říjen 2021
2.a	Nelegální drogy	Škola OAP	4	březen -říjen 2021
2.a	Sexuální výchova	Škola OAP	4	březen -říjen 2021
3.a	Sexuální výchova	Škola OAP	4	březen -říjen 2021
3.b	Sexuální výchova	Škola OAP	4	březen -říjen 2021

Název programu	Nelegální drogy – 2. ročník
Stručná charakteristika programu	Žáci získají informace o problematice užívání nelegálních drogách, o jejich možných rizicích, rizikových skupinách, o situaci v ČR a ve světě, o prevenci a léčbě. Zařazeny budou i reálné případy osob, které této droze podlely.
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin programu	4 hodiny
Termín konání	březen-říjen 2021, dle rozpisu.
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Sexuální výchova – 1. - 3. ročník
Stručná charakteristika programu	Žáci získají informace o problematice v sexuální oblasti, o pohlavně přenosných nemocech, o jejich možných rizicích, rizikových skupinách, o situaci v ČR a ve světě, o prevenci a léčbě. Zařazeny budou i reálné případy osob, které se v této situaci ocitli.
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin programu	4 hodiny (pro každý ročník)
Termín konání	březen-říjen 2021, dle rozpisu.
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Prokrastinace – 1. ročník
-----------------------	----------------------------------

Stručná charakteristika programu	Účelem programu je, aby se žák zamyslel nad svým vztahem k plnění úkolů a povinností. Měl by si uvědomit, co mu dodává energii k plnění úkolů a co mu ji naopak bere. Žáci se dozvědí, co je to prokrastinace, jak může negativně ovlivňovat náš běžný život a jak s ní bojovat.
Realizátor	Prevalis, z.s.
Počet hodin programu	4 hodiny
Termín konání	květen-říjen 2021, dle rozpisu.
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Dále uvádíme plánované přednášky a workshopy v průběhu roku 21/22

Ročník	Přednáška/seminář	Realizátor	Počet hodin	Období realizace
1.A	Užívání marihuany	Škola OAP	4	Květen - Prosinec 2022
1.A	Nelegální drogy	Škola OAP	4	Květen - Prosinec 2022
1.B	Užívání marihuany	Škola OAP	4	Květen - Prosinec 2022
1.B	Nelegální drogy	Škola OAP	4	Květen - Prosinec 2022
2.A	Nelegální drogy	Škola OAP	4	Květen - Prosinec 2022
2.B	Nelegální drogy	Škola OAP	4	Květen - Prosinec 2022
3.A	Nelegální drogy	Škola OAP	4	Květen - Prosinec 2022
3.B	Nelegální drogy	Škola OAP	4	Květen - Prosinec 2022

Název programu	Nelegální drogy – 1., 2., 3. ročník
Stručná charakteristika programu	Žáci získají informace o problematice užívání nelegálních drogách, o jejich možných rizicích, rizikových skupinách, o situaci v ČR a ve světě, o prevenci a léčbě. Zařazeny budou i reálné případy osob, které této droze podlehly.
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin programu	4 hodiny
Termín konání	Květen-říjen 2021, dle rozpisu.
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Prevence užívání marihuany – 1. ročník
Stručná charakteristika	Účelem projektu prevence užívání marihuany je získat ucelenou představu o účincích marihuany na tělesné i duševní

programu	zdraví na bázi evokace, uvědomění a reflexe již existujících znalostí, které jsou doplňovány o nové souvislosti v návaznosti na program prevence aktivního a pasivního kouření a posílení odmítavého vztahu k užívání marihuany. Žáci v průběhu semináře pojmenují a diskutují rizika užívání marihuany,
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin programu	4 hodiny
Termín konání	Květen-říjen 2022, dle rozpisu.
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Prevence šikany

Účelem projektu je podpora dobrých vztahů ve třídě, vymezení přijatelného a správného jednání. Žáci se během aktivit na bázi zážitkového učení dozvídají o pojmu šikana (a kyberšikana), jejího vymezení, o stádiích i formách šikany, kdo může být agresorem a kdo bývá obětí. Dále se žáci seznámí s postupem jak se chovat v situacích, kdy přijdou se (kyber)šikanou do styku, komu ji nahlásit a jak mohou být sami nápomocní v její nápravě.

Dále uvádíme plánované přednášky v průběhu roku 22/23

Název programu	Nelegální drogy – 1., 2., 3. ročník
Stručná charakteristika programu	Žáci získají informace o problematice užívání nelegálních drogách, o jejich možných rizicích, rizikových skupinách, o situaci v ČR a ve světě, o prevenci a léčbě. Zařazeny budou i reálné případy osob, které této droze podlehly.
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin programu	12 hodin
Termín konání	Květen-prosinec 2023, dle rozpisu.
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Prevence užívání marihuany – 1. ročník
Stručná charakteristika programu	Účelem projektu prevence užívání marihuany je získat ucelenou představu o účincích marihuany na tělesné i duševní zdraví na bázi evokace, uvědomění a reflexe již existujících znalostí, které jsou doplňovány o nové souvislosti v návaznosti na program prevence aktivního a pasivního kouření a posílení odmítavého vztahu k užívání marihuany. Žáci v průběhu semináře pojmenují a diskutují rizika užívání marihuany,
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin programu	12 hodin
Termín konání	Květen-prosinec 2023, dle rozpisu.
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Prevence šikany – 1. ročník
Stručná charakteristika programu	Účelem projektu je podpora dobrých vztahů ve třídě, vymezení přijatelného a správného jednání. Žáci se během aktivit na bázi zážitkového učení dozvídají o pojmu šikana (a kyberšikana), jejího vymezení, o stádiích i formách šikany, kdo může být agresorem a kdo bývá obětí. Dále se žáci seznámí s postupem jak se chovat v situacích, kdy přijdou se (kyber)šikanou do styku, komu ji nahlásit a jak mohou být sami nápomocní v její nápravě.
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin programu	12 hodin
Termín konání	Květen-prosinec 2023, dle rozpisu.
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Prevence pro jednotlivé třídy bude realizována buď interními nebo externími odborníky, kde bude pro jednotlivé třídy připraven program zahrnující interaktivní přednášky, workshopy i projekty. Studenti si vyzkouší všemožné metody zážitkové pedagogiky a zároveň zjistí velké množství nových informací v rámci primární prevence.

Dále uvádíme plánované přednášky v průběhu roku 23/24 a následující školní roky, kde budeme v rámci všeobecné primární prevence dodržovat následující plán a témata přednášek.

Ročník	Přednáška/seminář	Realizátor	Počet hodin celkem	Období realizace
1.A/B	Prokrastinace	Škola OAP	25	Duben - Prosinec 2024
1.A/B	Rasismus a xenofobie	Škola OAP	25	Duben - Prosinec 2024
1.A/B	Šikana a kyberšikana	Škola OAP	25	Duben - Prosinec 2024
2.A/B	Prevence předčasného odchodu ze vzdělávání	Škola OAP	25	Duben - Prosinec 2024
2.A/B	Zdravý životní styl	Škola OAP	25	Duben - Prosinec 2024
2.A/B	Prevence drogové závislosti	Škola OAP	25	Duben - Prosinec 2024
3.A/B	Prevence rizikového sexuálního chování	Škola OAP	25	Duben - Prosinec 2024
3.A/B	Podpora individuality jedince	Škola OAP	25	Duben - Prosinec 2024

Název programu	Prokrastinace – 1. ročník
Stručná charakteristika programu	Účelem programu je, aby se žák zamyslel nad svým vztahem k plnění úkolů a povinností. Měl by si uvědomit, co mu dodává energii k plnění úkolů a co mu ji naopak bere. Žáci se dozvědí, co je to prokrastinace, jak může negativně ovlivňovat náš běžný život a jak s ní bojovat.
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin přímé i nepřímé práce se třídou	30 hodin
Termín konání	Duben - prosinec 2024,
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Rasismus a xenofobie – 1. ročník
Stručná charakteristika programu	Účelem projektu je seznámit studenty s pojmy a praktickými příklady problematiky rasismu a xenofobie ve spojitosti s diskriminací, předsudky, nenávisť na základě etnického původu, národnosti či kulturního pozadí doplňovány o nové a praktické souvislosti a zkušenosti.
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin přímé i nepřímé práce se třídou	30 hodin
Termín konání	Duben - prosinec 2024
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Prevence šikany a kyberšikany – 1. ročník
Stručná charakteristika programu	Účelem projektu je podpora dobrých vztahů ve třídě, vymezení přijatelného a správného jednání. Žáci se během aktivit na bázi zážitkového učení dozvídají o pojmu šikana (a kyberšikana), jejího vymezení, o stádiích i formách šikany, kdo může být agresorem a kdo bývá obětí. Dále se žáci seznámí s postupem jak se chovat v situacích, kdy přijdou se (kyber)šikanou do styku, komu ji nahlásit a jak mohou být sami nápomocní v její nápravě.
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin programu	30 hodin
Termín konání	Duben - prosinec 2024
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Prevence předčasného odchodu ze vzdělávání – 2. ročník
Stručná charakteristika programu	Účelem prevence předčasného odchodu ze vzdělávání je jedno z velmi důležitých a aktuálních témat. Cílem bude namotivovat studenty, aby svou školní docházku nepodceňovali, zůstali ve školním vzdělávání co nejdéle a především dosáhli co nejlepších výsledků, které budou následně využívat nejen na trhu práce, ale i na denní bázi. Žáci se v průběhu seminářů seznámí se strategiemi, které lze v tomto tématu využít.
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin programu	30 hodin
Termín konání	Duben - prosinec 2024
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Zdravý životní styl – 2. ročník
Stručná charakteristika programu	Účelem projektu je podpora fyzického, duševního a sociálního blaha studentů. Pod toto téma budou spadat i další důležité prevence, např. spektrum poruch příjmu potravy, extrémní rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, vč. praktických příkladů a aktivních diskusí se studenty.
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin programu	30 hodin
Termín konání	Duben - prosinec 2024
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Prevence drogové závislosti – 2. ročník
Stručná charakteristika programu	Žáci získají informace o problematice užívání nelegálních drogách, o jejich možných rizicích, rizikových skupinách, o situaci v ČR a ve světě, o prevenci a léčbě. Zařazeny budou i reálné případy osob, které této droze podlehly.
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin programu	30 hodin
Termín konání	Duben - prosinec 2024
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Prevence rizikového sexuálního chování - 3. ročník
Stručná charakteristika programu	Žáci získají informace o problematice v sexuální oblasti, o pohlavně přenosných nemocech, o jejich možných rizicích, rizikových skupinách, o situaci v ČR a ve světě, o prevenci a léčbě. Zařazeny budou i reálné případy osob, které se v této situaci ocitli.
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin programu	30 hodin
Termín konání	Duben - prosinec 2024
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Název programu	Podpora individuality jedince - 3. ročník
Stručná charakteristika programu	Žáci získají informace o problematice individuality jedince, v postavení „Já a rodina, společnost, vztahy“, „sex a láska“, „pozitivní přístup k sobě samotnému“.
Realizátor	Škola OAP
Počet hodin programu	30 hodin
Termín konání	Duben - prosinec 2024
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková

Prevence pro jednotlivé třídy bude realizována interními nebo externími odborníky, kde bude pro jednotlivé třídy připraven program zahrnující interaktivní přednášky, workshopy i projekty. Studenti si vyzkouší různé metody zážitkové pedagogiky a zároveň zjistí velké množství nových informací v rámci primární prevence.

Rodiče

Název programu	Formální setkávání – třídní schůzky
Stručná charakteristika programu	Rodiče mají právo být informováni o prospěchu a docházce studentů, atmosféře ve třídě. Mohou se informovat i během průběhu školního roku (osobně, mailem), tak si i sjednat v rámci třídních schůzek termín s určitými pedagogy.
Realizátor	Obchodní akademie Praha, s. r. o./ředitelka školy
Počet hodin programu	4
Termín konání	Každé čtvrtletí, případně dle domluvy s pedagogy.
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková/ředitelka školy
Název programu	Neformální setkávání – vánoční besídka
Stručná charakteristika programu	Je to společné setkávání rodičů, studentů a pedagogů na půdě školy. Vznikají tak neformální vazby, všechny tři strany se blíže seznamují a sdělují si jiné informace než studijní. Vzniká přátelská atmosféra a utužují se vazby.
Realizátor	Obchodní akademie Praha, s. r. o./ředitelka školy
Počet hodin programu	3
Termín konání	konáno každoročně
Zodpovědná osoba	Ing. Mária Václavíková/ředitelka školy

Stejný program uskutečníme i pro školní rok 2023/2024.

5. EVALUACE (metodika str. 18)

A) Kvalitativní hodnocení

1. Na základě vytyčených ukazatelů úspěšnosti posuďte u každého programu, zda bylo dosaženo stanovených cílů
2. Na základě zjištění rozhodněte, zda budete v hodnoceném programu pokračovat i v následujícím roce.

CÍL: Minimalizace krizových situací na půdě školy

Metodik prevence vede dokumentaci týkající se prevence – pedagogické rady, kázeňské postihy, pochvaly. Informace týkající se prevence patologických jevů (kontakty na koordinátory, metodiky, střediska prevence, PPP).

Při krizové situaci vede dokumentaci k jednotlivým případům i s konečným řešením. Zajišťuje preventivní programy na půdě školy, a zpracovává žádosti o grant na prevenci.

Díky těmto opatřením se nám podařilo minimalizovat krizové situace. V případě, že k nim dojde, víme jak postupovat, na koho se obrátit.

Ve školním roce 2020/2021 nenastal vážný problém, který bychom nedokázali vyřešit v rámci školy. Veškeré kázeňské přestupky spadající do rizikových situací (např. úmyslné poničení bundy jedné studentky, rozeslání nevhodné zprávy spolužákům prostřednictvím informačního systému apod.) byly vyřešeny v rámci konkrétní třídy, přičemž došlo k okamžité nápravě situace. V roce 2020/2021 došlo na adaptačním výletě ke zjištění autismu u jednoho studenta. Nejprve se k němu sám student ani rodiče dobrovolně nepřihlásili. Řešili jsme s PPP, dorazila k nám psycholožka, která autismus potvrdila a doporučila další postupy, kterých se držíme.

Ve školním roce 22/23, došlo k sebepoškození jedné ze studentek mimo půdu školy, řešili jsme tuto skutečnost s policií a se školním psychologem. Studentka se cítí být chlapcem, což je pro školní kolektiv neobvyklá situace. Ve třídě vznikla šikana, řešili jsme se školním psychologem, dále situaci ve třídě monitorujeme. Tuto třídu chceme v rámci šk. roku 23/24, 24/25 zařadit do primárního preventivního programu selektivní prevence ve spolupráci s externím odborníkem ze společnosti ŽIVOT BEZ ZÁVISLOSTÍ, z.s.

Také pořádáme rodičovské schůzky, kde jsou rodiče informováni o chování a vzdělávání svých dětí, o atmosféře ve třídě.

Problematika drog a kouření je stále přetrvávající problém, kterému se více věnujeme v tomto školním roce – pomocí interaktivních seminářů od externí organizace. Pravidelně sledujeme vývoj na půdě školy i mimo ni.

CÍL: Účast studentů a pedagogů na preventivních programech

Každoročně se škole daří získat grant na program primární prevence školy. Pořádané semináře se setkávají s velmi dobrým ohlasem, vedou se debaty o jednotlivých problémech. Seminářů se účastní studenti denního studia 1. - 3. ročníku. Studenti 1. ročníků se pravidelně účastní adaptačního pobytu na začátku školního roku. Seznamují se zde, vzájemně vytvářejí přátelské vztahy, utužují kolektiv, což je přínosné pro jejich budoucí středoškolské studium. Na adaptačním výletě je vždy zařazen program primární prevence, kde již v začátcích nového kolektivu vzděláváme studenty v důležitých oblastech primární prevence.

Pedagogové se průběžně během školního roku účastní seminářů prevence. Sami si vybírají témata, která jim budou přínosem do pedagogické praxe.

Také během výuky zapojujeme témata, která studentům usnadní chápání dnešního světa (finanční gramotnost, lidé a vztahy apod.).

V preventivních přednáškách chceme pokračovat i v dalším školním roce a věříme, že všichni zúčastnění studenti i pedagogové si z těchto přednášek odnesou něco pozitivního.

CÍL: Zvyšování kvalifikace metodika prevence

Ve školním roce 18/19 došlo k výměně metodika prevence, kde Ing. Bc. Pirklová Libuše ukončila svoje dvouleté studium. Už nyní má bohaté zkušenosti v problematice primární prevence a předává informace studentů, v rámci většiny přednášky a workshopů.

Pro školní rok 23/24 má škola nového metodika prevence jímž je Bc. Linda Stehlíková, která v září 2023 započala dvouleté studium metodika prevence, již nyní má vystudovanou vysokou školu zaměřenou na specializační studium.

CÍL: Zvyšování kvalifikace pedagogického sboru

Škola se ve školním roce 2020/2021 bude pokračovat v programu „Minimalizace šikany“. Programu se zúčastní všichni třídní učitelé (7) a jeden člen vedení školy. Kromě toho budeme dále podporovat pedagogy ve zvyšování kvalifikace prostřednictvím odborných seminářů, na které se mohou hlásit v průběhu celého školního roku dle vlastních zájmů. Tato myšlenka pokračuje i ve školním roce 2020/2021.

Pedagogičtí pracovníci během šk. let 21/22, 22/23 a 23/24 zvyšují svou kvalifikaci v rámci kurzů financovaných z grantů Evropské Unie a projektů Šablony I a II, a nově projektu z Operačního programu OP JAK – ŠAB I. Ve zmíněných letech došlo k 20ti výjezdům pedagogických pracovníků v rámci stínování do zahraničních škol, kde čerpali nové metody a formy výuky, vč. výukových plánů a navázání mezinárodních partnerství.

B) Kvantitativní hodnocení**I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU**

Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky v oblasti prevence RCh	
Počet vzdělávacích aktivit	7
Počet celkově proškolených pedagogů	10
Počet hodin	8

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

	Počet aktivit	Počet hodin	Počet zúčastněných rodičů
Aktivity pro rodiče v oblasti prevence RCH (rodičovské schůzky, pravidelná neformální setkávání)	7	10	50

III. PREVENTIVNÍ AKTIVITY PRO ŽÁKY ŠKOLY

Specifické preventivní aktivity, reagující na individuální situaci (problém) ve třídě	Počet aktivit	Počet žáků	Počet hodin přímé práce
Blok primární prevence	7	60	50
Interaktivní seminář	2	40	4
Beseda	0	0	0
Komponovaný pořad	0	0	0
Pobytová akce (adaptační pobyt 1 .ročník – 2 dny)	3	40	15
Situační intervence	0	0	0
Jiné	0	0	0

Volnočasové aktivity při školách	Počet aktivit	Počet žáků
Školní kluby	0	0
Školní kroužky	0	0
Víkendové akce školy	0	0
Prázdninové akce školy	0	0
Jiné – školní výlety na konci školního roku (zpravidla 2denní výlety – program je na třídním učiteli)	4	80
Lyžařský výcvik – každou zimu na vybrané hory.	1	25

Použité zkratky:

MPP – Minimální preventivní program

RCh – Rizikové chování

SPJ – Sociálně patologické jevy

NNO – Nestátní neziskové organizace

ŠMP – Školní metodik prevence

RVP – Rámcová vzdělávací program

ŠVP – Školní vzdělávací program

PŘÍLOHY:

Příloha č. 1:

Preventivní tým **školní rok 2023/2024**

Metodik prevence: Bc. Linda Stehlíková

Výchovný poradce: PaedDr. Eliška Pospíchalová

Psycholog: Mgr. Kateřina Widemannová

Koordinátor týmu: Ing. Mária Václavíková

Příloha č. 2:

Legislativa, dle kteréž postupujeme v případě krizových situacích:

STRATEGIE

- Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018
<http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Akcni-plan-prevence-domaciho-a-genderove-podmineneho-nasili.pdf>
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže v působnosti resortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2013 – 2018
<http://www.msmt.cz/file/28077>
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018
<http://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/dokumenty/narodni-strategie/narodni-strategie-protidrogove-politiky-na-obdobi-2010-az-2018-71880/>
- Strategie prevence kriminality na léta 2012 - 2015
<http://www.mvcr.cz/soubor/iii-strategie-pk-2012-2015-09-11-2011-vlada-doc.aspx>

METODICKÉ POKYNY

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (Čj.: 21291/2010-28)
- Metodický pokyn ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízeních (Čj.: 22294/2013-1)
- *Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané* (Čj.: 25 884/2003-24)
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních (Čj.: 29 159/2001-26)

VYHLÁŠKY

- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních a **její pozměňující novely č. 116/2011 Sb a 103/2014 Sb.**
Anotace - směrem k prevenci:
 - Školská poradenská zařízení poskytují bezplatně standardní poradenské služby uvedené v přílohách 1-3 této vyhlášky (§1)
 - Standardní činnost poraden - Informační a metodická činnost spočívá zejména:
 - v metodickém vedení práce výchovných poradců, školních metodiků prevence (1)

- v metodické pomoci při tvorbě preventivních programů (8)
- ve spolupráci se SVP při poskytování služeb pro žáky se SPCH a rizikem vzniku sociálně patologických jevů (9)
- Obsah poradenských služeb (§ 2, písm. c) kromě jiných činností se jedná o:
 - *prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, sociálně patologických jevů (zejména šikany a jiných forem agresivního chování, zneužívání návykových látek) a dalších problémů souvisejících se vzdáváním a s motivací k překonávání problémových situací*
- Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných. **Novela vyhlášky: č. 147/2011 Sb. a 103/2014 Sb.**
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.

ZÁKONY

- Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění **Novela školského zákona č. 82/2015 Sb.**
(<http://www.msmt.cz/dokumenty/konsolidovany-text-skolskeho-zakona>)
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění. Zákon **č. 383/2005 Sb.**, kterým se zákon č. 109/2002 mění.
(http://aplikace.msmt.cz/PDF/PKsb133_05.pdf)
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění. **Novela zákona o návykových látkách - zákon č. 106/2011 Sb.** (<http://www.drogy-info.cz/index.php/content/download/138497/586786/file/sb0040-2011-106-2011.pdf>)
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů.
- Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím (účinnost od 1.ledna 2007)
- Zákon č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

Další zákony

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě
- Zákon č. 132/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině
- Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 306/2009 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Příloha č. 3:

Příručka proti šikaně

Č.j. MSMT- 22294/2013-1

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních

Úvodem

(1) Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí (agrese), která ohrožuje naplňování zásad a cílů vzdělávání ve škole a školském zařízení (dále jen „škola“). V místech jejího výskytu dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků, který je nezbytný pro harmonický rozvoj osobnosti a efektivní výuku. Na rozdíl od jiných druhů násilí, se kterými se setkáváme ve školním prostředí, je šikana zvlášť zákeřná, protože často zůstává dlouho skrytá. Tak i při relativně malé intenzitě šikany může u jejích obětí docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu. Vzhledem k tomu, že šikana se v zárodečných stádiích více či méně vyskytuje téměř v každé škole, je potřeba věnovat tomuto jevu zvláštní pozornost. Důraz je třeba klást na budování otevřených, kamarádských a bezpečných vztahů mezi žáky ve třídě a samozřejmě i mezi všemi členy společenství školy. Je důležité, aby pedagogové uměli rozpoznat a řešit počáteční stadia šikanování. V případě rozvinutí pokročilé šikany je nutná spolupráce školy s odborníky ze specializovaných zařízení (podrobněji viz kapitolu II., čl. 7.4.). Zajištění ochrany dětí před šikanou vyžaduje další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti problematiky šikanování, neboť běžné pedagogické postupy selhávají.

(2) Cílem předkládaného metodického pokynu je poskytnout pedagogickým pracovníkům základní informace především k samotnému řešení tohoto vysoce rizikového chování. Text metodického pokynu je provázán s Metodickým doporučením k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, čj. 21291/2010-28 ve znění pozdějších úprav (dále jen „metodické doporučení“), ve kterém lze nalézt komentáře k metodickým postupům a užitečná metodická vodítka pro diagnostiku a nápravu v podobě tabulek.

(3) Metodický pokyn je určen pro právnické osoby vykonávající činnost škol zřizovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Podpůrně je doporučován k využití i ostatním školám zapsaným do školského rejstříku a poskytovatelům služeb souvisejících se vzděláváním a výchovou.

I.

Vymezení fenoménu školního šikanování, povinnost školy chránit děti před šikanou a východisko pro účinné řešení šikany.

Čl. 1

Vnější charakteristika šikanování

(1) Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

(2) Kyberšikana je jednou z forem psychické šikany. Je to zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočnicí. Povaha a provedení útoků pak určuje její závažnost (podrobněji viz metodické doporučení).

(3) Důležité znaky šikanování: záměrnost, cílenost, opakování (není podmínkou), nepoměr sil, bezmocnost oběti, nepřijemnost útoku, samoučelnost agrese.

(4) Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, která nemá znaky šikanování (opakování, záměrnost atd.). Například, když se tzv. „poperou“ dva přibližně stejně silní žáci kvůli dívce, která se jim oběma líbí, nejde o šikanování, protože tu chybí nepoměr sil, kdy oběť se neumí nebo z různých příčin nemůže bránit (podrobněji viz metodické doporučení).

(5)

a) Kyberšikanou není oprávněná kritika na internetu bez zlého úmyslu, bez nadávek a ponižování. Termínem kyberšikana neoznačujeme rovněž vzájemné internetové psychické násilí a ani věcný konflikt (i opakovaný) mezi rovnocennými partnery.

b) Od kyberšikany je potřeba odlišovat příbuzné fenomény, které jsou často s kyberšikanou provázány nebo se s ní částečně překrývají, nicméně samy o sobě označují jiný typ násilného chování. Patří mezi ně například happy slapping, sexting, hoax, spam, cyberstalking, flaming, phishing (podrobněji viz metodické doporučení, příloha č. 7 - Kyberšikana).

Čl. 2

Projevy šikanování

(1) Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany podle typu agrese – typu nebo prostředku týrání patří:

- fyzická agrese, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti);

- verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí informačních a komunikačních technologií);
- smíšená šikana, kombinace psychické a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

(2) Podstatnou vlastností šikany je skrytost. Ta je dána tím, že často odhalení zejména pokročilé šikany brání z rozličných důvodů a pohnutek všichni účastníci vyšetřování včetně oběti. Z tohoto důvodů je důležité umět rozpoznat přímé a nepřímé signály šikany (viz PŘÍLOHA 1).

(3) Při vlastní diagnostice šikany je třeba zkoumat tento fenomén ze tří praktických pohledů - jako nemocné chování, závislost a poruchu vztahů ve skupině (podrobné informace viz metodické doporučení).

Čl. 3

Odpovědnost školy chránit děti před šikanou

(1) Škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.

(2) Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství;
- dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona, dle něhož mají zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků právo mj. na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání dítěte či žáka a právo vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání). Skutečnost, že dítě někoho šikanovalo nebo bylo šikánováno, lze chápat jako významnou skutečnost, která v průběhu vzdělávání nastala;
- škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů);
- v případě šikany se jedná o všechny případy, které škola oznámila policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci a dále případy, které výše uvedeným nebyly oznámeny i přesto, že se stalo něco závažného, protože nebyl zákonný důvod.

(3) Z hlediska zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „TZ“), může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění (dále jen „trestných činů“). Proviněním se rozumí trestný čin spáchaný mladistvým - § 6 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže):

vydírání § 175 TZ, omezování osobní svobody § 171 TZ, zbavení osobní svobody § 170 TZ, útisku § 177 TZ, těžkého ublížení na zdraví podle § 145, ublížení na zdraví § 146 TZ, § 146a TZ, vraždy § 140 TZ, loupeže § 173 TZ, krádeže § 205 TZ, násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci § 352 TZ, poškození cizí věci § 228 TZ, znásilnění § 185 TZ, kuplířství § 189 TZ, pohlavního zneužití § 187 TZ, apod. + nebezpečné vyhrožování § 353 TZ, nebezpečné pronásledování § 354 TZ, mučení a jiného nelidského a krutého zacházení § 149 TZ.

(4) Trestné činy ve vztahu ke kyberšikaně

Kyberšikana obdobně jako školní šikana sice není sama o sobě trestným činem ani přestupkem, ale její projevy mohou naplňovat skutkovou podstatu např. těchto trestných činů:

- nebezpečné pronásledování (stalking, § 354 TZ) – např. dlouhodobě opakované pokusy kontaktovat všemi dostupnými prostředky oběť, která proto pociťuje důvodné obavy o život nebo zdraví své či svých blízkých;
- účast na sebevraždě (§ 144 TZ) – např. zaslání SMS oběti s úmyslem vyvolat u ní rozhodnutí k sebevraždě;
- porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182 TZ) – např. „odposlech“ odesílaného e-mailu;
- porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí (§ 183 TZ), např. zveřejnění fotografií z telefonu oběti;
- pomluva (§ 184 TZ) – např. vytvoření webových stránek zesměšňujících oběť.

(5) Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§ 367 TZ). V úvahu přicházejí i další trestné činy jako např. nadržování (§ 366 TZ) či schvalování trestného činu (§ 365 TZ), v krajním případě i podněcování (§ 364 TZ).

II.

Školní program proti šikanování

Čl. 4

Východisko

(1) Školní program proti šikanování je nejúčinnějším způsobem, jak ochránit děti před šikanou. Zahrnuje v sobě metody řešení a další opatření zaměřená přímo na nápravu šikanování. Předpokladem jeho fungování je dobrá všeobecná prevence rizikového chování ve škole.

(2) Každá škola vytváří vlastní školní program proti šikanování.

(3) Školní program proti šikanování je klíčovou součástí Minimálního preventivního programu (dále též „MPP“).

(4) Bezpečnost žáků vyžaduje vždy splnění minimálních požadavků na řešení šikany (viz následující článek 5).

Čl. 5

Minimální požadavky na školu pro řešení šikany

Aby škola mohla účinně a bezpečně zastavit již existující šikanování, měla by plnit tyto požadavky:

- ředitel školy je orientován v metodice, organizaci a právní problematice šikanování. Je to základní předpoklad, aby mohl vytvořit příznivé podmínky pro vyškoleného odborníka na řešení šikany a inicioval rozvíjení školního programu proti šikanování;
- škola má vyškoleného alespoň jednoho odborníka pro koordinaci a následně i pro řešení šikany (zpravidla školní metodik prevence, dle vyhlášky č.72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.). Pracovník pověřený řešením umí kvalifikovaně odhadnout stadium a formu šikany a rozhodnout, zda řešení zvládne škola sama nebo zda si povolá odborníka. (příloha vyhlášky č. 72/2005 Sb. stanovuje kompetence školních poradenských pracovníků, tj. školního metodika prevence, výchovného poradce, příp. školního psychologa nebo školního speciálního pedagoga a také kompetence školských poradenských zařízení – pedagogicko-psychologické poradny (dále jen „PPP“), střediska výchovné péče (dále jen „SVP“) aj.);
- škola spolupracuje s PPP, SVP a dalšími organizacemi a institucemi při řešení pokročilých a neobvyklých šikan, které sama nezvládne;
- škola aktivně spolupracuje s rodiči na ochraně dětí a žáků před šikanou. Vhodný způsob je seznámení rodičů s nekompromisním bojem školy proti šikanování, například na webových stránkách, v informativním letáku o škole a na třídních schůzkách (viz PŘÍLOHA 3);
- škola má ve školním řádu:
 - zakomponován kategorický zákaz chování mající charakter šikanování a opatření, která se váží k tomuto závažnému porušení školního řádu (podrobněji viz PŘÍLOHA 4);
 - zpracovaná pravidla používání informačních a komunikačních technologií, internetu a mobilních telefonů (během vyučování, o přestávkách, v prostoru školy). Součástí tohoto textu je i stanovení kázeňských opatření při nedodržování těchto pravidel (viz PŘÍLOHA 4).
- ředitel školy zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole před vyučováním a o přestávkách, na vytipovaných rizikových místech v prostorách školy;
- škola má zpracovaný plán dalšího vzdělávání pedagogů, zejména pracovníka pověřeného řešením šikany (zpravidla školního metodika prevence) a třídních učitelů v prevenci šikanování.

Čl. 6

Školní program proti šikanování

(1) Vytváření školního programu proti šikanování je dlouhodobý a trvalý proces. Určují ho dva znaky – celoškolský rozměr a zaměření na specifickou prevenci.

(a) Aby škola děti účinně chránila před šikanováním, zapojí všechny pedagogické pracovníky.

(b) Zaměření na specifickou prevenci vypovídá, že se program věnuje výhradně řešení šikany, a to prostřednictvím specifické primární prevence a prevence sekundární.

(c) Obecná struktura 13 komponent ve školním programu proti šikanování má univerzální charakter a lze ji použít jako jednotící princip i pro ostatní rizikové chování, a tak vytvořit integrovaný, ucelený MPP.

(2) Školní program proti šikanování má 13 komponent (hlavních součástí):

1. zmapování situace – analýza a evaluace (před a po zavedení programu a také v jeho průběhu);
2. motivování pedagogů pro změnu;
3. společné vzdělávání a supervize všech pedagogů;
4. užší realizační tým (zástupce vedení - nejlépe ředitel, zástupci třídních učitelů z 1. a 2. stupně, zástupce družiny, školní metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog atd.);
5. společný postup při řešení šikanování (šest skupin základních scénářů);
6. primární prevence v třídních hodinách;
7. primární prevence ve výuce;
8. primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování;
9. ochranný režim (demokraticky vytvořený smysluplný školní řád, účinné dohledy učitelů);
10. spolupráce s rodiči (vhodný způsob seznámení s nekompromisním bojem školy proti šikaně, například na webových stránkách, pomocí informativního dopisu a při třídních schůzkách);
11. školní poradenské služby;
12. spolupráce se specializovanými zařízeními;
13. vztahy se školami v okolí (domluva ředitelů na spolupráci při řešení šikany, kdy se jí účastní žáci z různých škol).

Podrobnější popis jednotlivých komponent naleznete v odborné literatuře: Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.

Čl. 7

Specifikace některých součástí programu proti šikanování

7.1

Společný postup řešení při výskytu šikany ve škole

(Jde o komponentu programu č. 5, podrobněji viz metodické doporučení.)

Proškolený pracovník, většinou školní metodik prevence, na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu (viz tabulka níže).

V případě,

že jde o počáteční a obvyklou šikanu, kterou zvládne škola sama, odborník postupuje podle scénáře určeného pro tento typ šikanování. Pokročilé a

komplikované šikany škola řeší ve spolupráci s odborníky z venku, zejména z PPP, SVP.

Do komplikované šikany zařadíme především neobvyklé formy šikany. Dále sem zahrneme základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti. Patří do nich šikany krajně ohrožující bezpečí pedagoga a život oběti, dále šikany se změnou v základním schématu. Prakticky jde zejména o nějakou zvláštnost u přímých a nepřímých účastníků šikany. Patří sem rovněž šikany s rozvinutým zakrývajícím systémem. Vážnou komplikací je intenzivnější závislostní vztah mezi oběťmi a agresory a vážnější dopady šikany na oběť - například známky úzkostné poruchy.

Zdůrazňujeme, že šikanování je komplikovaný a paradoxní fenomén a běžné pedagogické postupy naprosto selhávají. Rovněž obecné a hotové kuchařky v podobě receptů nefungují, spíše ublíží, než pomohou.

Tabulka: Klasifikace scénářů pomoci podle cíle léčby, stadia a formy šikanování (Kolář, 2011)

(1) Situace, které zvládne škola sama

- (a) první pomoc pro obyčejnou počáteční šikanu;
- (b) celková léčba pro řešení prvních dvou stadií šikanování, RTP – Rámcový třídní program.

(2) Scénáře, kdy potřebuje škola pomoc zvenku

- (c) první pomoc pro komplikovanou počáteční šikanu;
- (d) první pomoc (krizové scénáře) pro obyčejnou pokročilou šikanu;
- (e) první pomoc (krizové scénáře) pro komplikovanou pokročilou šikanu, patří sem např. výbuch skupinového násilí, tzv. školní lynčování;
- (f) celková léčba pro třetí stadium šikanování s běžnou i komplikovanou formou.

Čl. 7.2

Dva scénáře pro každou školu

(podrobněji viz metodické doporučení)

Pro školu jsou určeny následující dva scénáře. První je určen pro řešení počáteční obyčejné šikany. Důvodem je fakt, že těchto obyčejných počátečních šikan je nejvíce a tvoří obrovské podhoubí pro rozbujení pokročilých a neobvyklých šikan. Druhý scénář je určený k řešení výbuchu skupinového násilí, tzv. školního lynčování. V tomto případě nelze čekat na odborníka-specialistu, protože je oběť ohrožena bezprostředně na zdraví a později je většinou nemožné případ vyšetřit. Škola proto nejprve zakročí sama, vyřeší akutní problém a později jej řeší za pomoci odborníka.

(1) Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu (Kolář, 2011)

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
2. rozhovor s informátory a oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a. rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
 - b. rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);
7. realizace vhodné metody;

- a. metoda usmíření;
 - b. metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídní hodina:
- a. efekt metody usmíření;
 - b. oznámení potrestání agresorů;
9. rozhovor s rodiči oběti;
10. třídní schůzka;
11. práce s celou třídou.

(Komentář k jednotlivým krokům viz metodické doporučení nebo kniha Nová cesta k léčbě šikany - Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.)

(2) Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář, 2011)

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

C. Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory;
8. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

D. Léčba

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

(Komentář k jednotlivým krokům viz metodické doporučení nebo kniha Nová cesta k léčbě šikany - Kolář M. (2011). Nová cesta k léčbě šikany. Praha: Portál.)

Čl. 7.3

Nápravná opatření

(1) Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření. Uvedeme některá, která přicházejí při šikanování v úvahu:

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy; podmíněné vyloučení a vyloučení ze školy – nelze použít v případě žáka, který plní povinnou školní docházku);
- snížení známky z chování;
- převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek);
- vyloučení ze školy při opakování násilí po rozhodnutí výchovné komise – nelze použít v případě žáka, který plní povinnou školní docházku;

- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu;
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu;
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

(2) Doporučuje se dále pracovat s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany. V případě potřeby doporučit zákonnému zástupci péči dítěte v PPP, SVP nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů, případně převedení do jiné třídy.

(3) Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.

Čl. 7.4.

Spolupráce se specializovanými institucemi

(Jde o komponentu programu č. 12)

(1) Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce, event. školního psychologa, školního speciálního pedagoga nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány zejména:

- v resortu školství – s PPP, SVP, speciálně pedagogickými centry (v případě integrovaných dětí na běžných školách);
- v resortu zdravotnictví – s pediatrií a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie;
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou), případně s NNO specializujícími se na prevenci a řešení šikany.

(2) Dle vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb. je při poskytování poradenských služeb (tj. také při intervenčních programech) nutné žáky, včetně jejich zákonných zástupců, předem informovat o charakteru poradenské služby. Využívá se tzv. informovaný souhlas (viz § 1 odst. 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.)

Výstupem práce externí odborné instituce by měla být písemná zpráva s adekvátními informacemi (§ 1 odst. 5 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 116/2011 Sb.). Aby byly pro školu informace relevantní, doporučuje se před započítáním poradenských služeb dohodnout obsah a rozsah práce.

(3) Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

(4) Ředitel školy oznámí orgánu sociálně-právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu (viz § 6, 7 a 10 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů).

Čl. 8

Ochrana dětí před šikanou v předškolním vzdělávání

(1) Empirické zkušenosti potvrzují, že trápení se šikanou mají děti už v mateřské škole (dále jen „MŠ“). Vyskytují se tam prvky šikany a spíše zárodečná stadia tohoto destruktivního fenoménu. Nicméně skrytá a neléčená počáteční šikana působí i zde velké škody a trápení, které zasáhnou děti, rodiče i pedagogy.

(2) Minimální požadavky na ochranu dětí před šikanou platí i zde. Po odborném a bezpečném rozkrytí šikany pedagog zvolí vhodný způsob nápravy. Lze uvažovat podle situace o několika metodách, které je dobré společně kombinovat:

- a) Rozhovor s dítětem, které ubližuje. Využijeme opatření, která v MŠ fungují. Například srozumitelně sdělíme dítěti, že porušilo stanovená pravidla. Samozřejmě, jakmile je to možné oceníme jeho zlepšení.
- b) Zavedení ochranného režimu oběti. V počátku pro jistotu nastavíme přísnější dozor. V některých komplikovanějších případech oběť a útočníka v rámci možností od sebe oddělíme. Není vhodné konfrontovat agresora s obětí.
- c) Práce se skupinou. Využijeme preventivní program, v němž děti získávají žádoucí vzory chování a zároveň se mohou „dotknout“ pocitů toho, komu je ubližováno. Vhodné jsou činnosti podporující spolupráci, při nichž nejsou vítězové a poražení. Využít se dají rovněž pohádky či příběhy a jejich dramatizace.
- d) Rozhovor s rodiči dítěte – agresora. Mluvíme s nimi, až tehdy když je situace zmapovaná. Důležitá je maximální snaha získat je pro spolupráci. Nejbezpečnější je, když rozhovor provede pracovník MŠ. Rozhovor rodičů oběti s rodiči agresora je velmi rizikový.

III.

Kontrola škol ze strany České školní inspekce a zřizovatelů

Čl. 9

(1) V případech podezření nebo již prokazatelných projevů šikany, které nejsou bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně školního metodika prevence či výchovného poradce, je zcela na místě obrátit se na ředitele příslušné školy nebo školského zařízení.

Pokud se však projeví nečinnost i ze strany ředitele a postup školy v řešení šikany je nedostatečný, je možné jednat v této záležitosti se zřizovatelem školy nebo podat

stížnost na školu České školní inspekci (dále jen „ČŠI“). Stížnost podaná písemně, osobně nebo v elektronické podobě se přijímá na všech pracovištích ČŠI.

Stížnost je možné adresovat příslušnému inspektorátu ČŠI, samozřejmě lze podat stížnost i na ústředí tzn. na adresu: Fráni Šrámka 37, 150 21 Praha 5, resp. elektronicky na adresu posta@csicr.cz.

Při šetření zřizovatelem a ČŠI je potřeba, aby byl do týmu zařazen specialista na řešení šikany.

(2) V případě šikany, která má charakter trestné činnosti, škola informuje Policii ČR nebo státní zastupitelství.

(3) Současně v odůvodněných případech škola zajistí oběti šikanování pomoc psychologa, speciálního pedagoga (etopeda), popřípadě jiného specialisty.

IV. Závěrečná ustanovení

Čl. 10

(1) Zrušuje se Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 24 246/2008-6.

(2) Tento pokyn nabývá účinnosti dnem jeho zveřejnění ve Věstníku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

V. Seznam příloh

1. Přímé a nepřímé signály šikanování
2. Stadia šikanování
3. Možná informace pro rodiče o programu školy proti šikanování
4. Návrhy možných textů do školních řádů pro problematiku šikanování
5. Literatura, webové stránky, kontakty

Školní program proti šikanování (2020/2021)

Na tvorbě a realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Koordinace jeho tvorby patří ke standardní činnosti školního metodika prevence. Ten podle potřeby spolupracuje s metodikem prevence v PPP. Za realizaci a hodnocení programu je odpovědný ředitel školy.

Krizový plán, který si škola sestavila má za úkol eliminaci či minimalizaci škody v případech, že k šikanování ve školním prostředí dojde. Plynou z něj kompetence jednotlivých osob a specifický postup a způsob řešení.

Zpracovali jsme 2 typy scénářů, a to situaci, kdy vše zvládneme vlastními silami (počáteční stádium šikany). Druhá situace je, kdy potřebujeme externí pomoc se specializovanými institucemi a policií.

S krizovým plánem byli studenti seznámeni na začátku školního roku, včetně zákonných zástupců.

Realizační tým v případě šikany:

- **Ředitelka školy** – Ing. Mária Václavíková (viz postupy níže + komunikace navenek),
- **Třídní učitelé jednotlivých ročníků** (prvotní diagnostika, ochrana šikanovaného),
- **Metodik prevence** – Bc. Linda Stehlíková (vede postupy v případě šikanování, metodická příručka)
- **Výchovný poradce** - PaedDr. Eliška Pospíchalová
- **a školní psycholog** – Mgr. Kateřina Widemannová (pomoc při řešení šikany)

Postup ředitele školy jestliže přijme informaci o šikanování (pedagogický pracovník, rodič, student):

- rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami nebo zda potřebuje pomoc zvenku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a Policií ČR,
- zajistí informování dotčených rodičů o vyšetřování šikany nebo sám informuje o výsledcích vyšetřování šikany,
- v mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte

Do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu (spolupráce se ŠMP, VP)

- podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu a to bez zbytečného odkladu
- dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění) oznámí tuto skutečnost Policii ČR - projedná v pedagogické radě potrestání agresorů

Školní metodik prevence:

- připravuje a koordinuje tvorbu plánu proti šikanování a následně s programem proti šikanování seznamuje všechny pedagogické pracovníky,
 - spolupracuje s okresním metodikem prevence, zdravotnickými zařízeními nebo psychology, policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dětí a mládeže a dalšími specializovanými státními i nestátními institucemi,
 - připravuje a podílí se na aktivitách v rámci prevence šikany,
 - pomáhá při mapování sociálního klimatu třídy,
 - poskytuje krizovou intervenci a pomoc při zvládání náročných životních situací žáků,
 - podílí se na skupinové a komunitní práci se studenty,
 - spolupracuje s třídními učiteli a vedením školy při řešení krizových situací,
 - koordinuje práci se studenty v oblasti prevence rizikového chování,
 - zajišťuje doplňování školní knihovny o literatury a výukové filmy z oblasti problematiky agresivního chování a šikanování.
-

Výchovný poradce:

- spolupracuje se školním metodikem prevence,
 - v součinnosti se školním metodikem prevence spolupracuje s třídními učiteli a vedením školy při řešení krizových situací,
 - v součinnosti se školním metodikem prevence spolupracuje s policií ČR a orgány sociálně právní ochrany dítěte,
 - v součinnosti se školním metodikem prevence spolupracuje s rodiči,
 - vede výchovné komise,
 - dodržuje výchovná opatření uvedená v klasifikačním řádu, při potrestání agresorů, pachatelů šikany.
-

Školní psycholog:

- pomáhá při mapování sociálního klimatu třídy,
 - spolupracuje na prevenci šikany,
 - podílí se na vytváření anket a dotazníků zaměřených na prevenci,
 - poskytuje krizovou intervenci a pomoc při zvládání náročných životních situací žáka a zpracování krize pro žáky a učitele,
 - provádí individuální případovou práci s agresorem nebo obětí šikany,
 - provádí krizovou intervenci a zpracování krize pro žáky, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce,
 - provádí skupinovou a komunitní práci se studenty,
 - spolupracuje při preventivní práci ve třídě, při programech pro třídy apod.,
 - provádí podporu spolupráce třídy a třídního učitele,
 - pomáhá při řešení multikulturní problematiky ve školním prostředí.
-

Třídní učitelé:

- prokazatelně seznámí žáky a rodiče s Programem proti šikanování,
- informují žáky i rodiče, na koho se obrátit při problémech ve škole (TU, ŠMP, výchovný poradce, vedení školy) i mimo školu,
- řeší okamžitě projevy sociálně patologického chování (ve spolupráci s ŠMP a výchovným poradcem),
- v průběhu školního roku diskutují se studenty o slušném chování i pozitivních mezilidských vztazích,
- posilují a vytvářejí podmínky pro zapojení všech studentů do aktivit třídy a školy,
- dodržují výchovná opatření uvedená v klasifikačním řádu, při potrestání agresorů, pachatelů šikany.

Všichni pedagogičtí pracovníci:

- rozvíjejí pozitivní mezilidské vztahy,
 - v kritických situacích dají jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat,
 - nejsou lhostejní k projevům agresivity,
 - neprodleně řeší projevy rizikového chování (ve spolupráci s třídním učitelem, a výchovným poradcem),
 - orientují se v problematice rizikového chování, především šikanování,
 - podporují solidaritu a toleranci, podporují vědomí sounáležitosti,
 - upevňují spolupráci mezi žáky a rozvíjejí jejich vzájemný respekt,
 - posilují chování a jednání v souladu s právními normami, s důrazem na právní odpovědnost jedince,
 - rozpoznají přímé i nepřímé projevy šikanování a znají metody vyšetřování šikany (počáteční i pokročilé).
-

Zákonní zástupci:

- v případě podezření na šikanu týkající se nejen jejich dítěte, ale i ostatních spolužáků, informují TU nebo jiného pedagoga, ŠMP, VP, školního psychologa nebo přímo vedení školy,
 - spolupracují se školou při řešení problému,
 - vzdělávají se v dané oblasti, věnují pozornost informacím, které jim škola k dané problematice poskytuje,
 - spolupracují s PPP či jinými odbornými pracovišti v případě problémů.
-

PROGRAM 1 (zvládnutí vlastními silami)

**Všichni zaměstnanci školy a školského zařízení jsou seznámeni s MP MŠMT
Čj.: 28 275/2000 - 22**

1) Prvotní reakce školy:

- a) **Okamžitá ochrana oběti** – studenta co nejdříve předat rodičům, kteří budou seznámeni s tím, co se stalo, než se rodiče do školy dostaví, může být tento student přemístěn dle závažnosti případu do jiné místnosti (kabinet, ředitelna), kde je zajištěn dohled dospělé osoby – vyjádří podporu a pochopení oběti.
- b) dohoda o vzájemné informovanosti mezi rodiči a školou (rodiče – podání příp. zprávy o specializovaném vyšetření studenta, škola - seznamování s průběhem řešení případu)
- c) **Oddělení agresorů od kolektivu** ostatních studentů ve třídě – bezprostředně po zjištění šikany, aby nemohli ovlivnit svědky.
- d) **Rozhovory se svědky** (výpovědi všech studentů jsou pečlivě zaznamenány) – zaznamenání výpovědí musí být jasné a přesné.

Je nutno zjistit :

1. Kdo je oběť
2. Kdo je agresor
3. Kde šikana trvá
4. Jak dlouho trvá
5. Jakou formou

e) **Zjištění poznatků ostatních studentů ze třídy**

f) **Individuální rozhovory s agresory**

g) **Zaslání dopisu rodičům aktérů šikany**, aby se dostavili k v určenou dobu k jednání do školy.

2) Seznámení pedagogů školy s případem šikany:

Na mimořádné schůzce svolané ředitelem školy po zjištění všech faktů okolností případu jsou **všichni pedagogové seznámeni s celým případem**, jak k případu došlo, jak byl zjištěn, jak se vyšetřuje, jaké výchovné opatření vedení školy navrhuje a **jak se bude dále pracovat s klimatem této třídy**.

Pedagogové odsouhlasí výchovné opatření pro agresory šikany . Z porady je vyhotoven zápis, kde je dohodnut jasný postup školy.

Školní metodik prevence následně znovu upozorní všechny pedagogy na existenci MP MŠMT Čj.: 28 275/2000-22, doporučí je k opětovnému prostudování. Vyzve pedagogy aby využívali např. monitorování chování žáků o přestávkách nejen ve třídách, ale především v odlehlých prostorách areálu školy. Při výskytu jakéhokoli náznaku takového chování mají učitelé okamžitě informovat vedení školy a ŠMP či VP.

3) Individuální schůzky rodičů aktérů celého případu (agresorů, oběti)

Schůzky rodičů agresorů budou probíhat jednotlivě za přítomnosti, výchovného poradce, školního metodika prevence, příp. zástupce vedení školy, třídního učitele. Je vhodné, aby se na schůzku dostavili pokud možno oba rodiče

žáka. Rodiče jsou seznámeni s celým případem a výchovným opatřením, které bude agresorovi ze strany školy uděleno.

Je zhotoven zápis z jednání, který obdrží jak škola, tak rodiče. Zápis z jednání je stvrzen podpisem obou jednajících stran. **Rodičům je nabídnuto případné specializované vyšetření studenta**(např. PPP, SVP) Záleží na závažnosti a okolnostech případu.

Následně proběhne **schůzka s rodiči oběti**, kteří budou také velmi podrobně **seznámeni s řešením případu a s výchovnými opatřeními**, které škola učinila k nápravě situace. Také tito rodiče obdrží podepsaný zápis z jednání.

Zúčastnění rodiče budou seznámeni s dalšími postupy školy v rámci ošetření vztahů mezi žáky ve třídě (odborná pomoc – etoped, uskutečnění dlouhodobého prožitkového programu odbornou institucí pro tuto třídu)

4) Mimořádné třídní schůzky rodičů (důležité je načasování schůzek, po udělení výchovných opatření)

Je v kompetenci vedení školy, zda **proběhnou třídní schůzky s rodiči** na celé škole, nebo ve třídách, u nichž mohou nastat podobné potíže, či jen ve třídě v níž se šikana vyšetřovala.

Na schůzce jsou **rodiče obecně seznámeni s případem**, průběhem vyšetřování a následným ošetřením vztahů např. odbornou institucí.

Rodiče **jsou seznámeni s přímými a nepřímými znaky šikany**, mají možnost získat kontakty odborných institucí, které se šikanou zabývají, na schůzce může být přítomen odborný pracovník, který zodpoví případné dotazy rodičů.

Rodiče jsou ubezpečeni, že se **škola** snaží tomuto soc. nežádoucímu jevu předcházet a pokud je zjištěn, **umí jej kvalitně vyřešit**.

5) Třídnická hodina pro žáky:

Žáci školy jsou obecně informováni o případu a vyřešení šikany na škole, mají možnost formou dotazů ve Schránce důvěry se informovat podrobněji o šikaně. Třídními učiteli jsou studentům opětovně připomenuty varianty přímých a nepřímých znaků šikany a to přiměřeně ke svému věku.

Jsou opětovně informováni o možnosti kam se obrátit pokud budou oni svědky nebo oběti šikany (VP, TU, ŠMP, rodiče, Schránka důvěry, tel. kontakt na krizové linky – nástěnka ve škole.)

6) Výchovná opatření:

- a) **Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele**
- b) **Snížení známky z chování**
- c) **Převedení do jiné třídy, pracovní či jiné výchovné skupiny**
- d) **Doporučení rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení střediska výchovné péče pro děti a mládež (SVP)**

Oběti šikanování se doporučuje nabídnout psychoterapeutickou péči PPP nebo jiného poradenského pracoviště.

PROGRAM 2 (pomoc zvenčí externí organizací)

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii.
6. Vlastní vyšetřování.

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

Ředitel školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud student spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovného poradce nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány. Zejména:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou),
- případně s NNO specializujícími se na prevenci a řešení šikany.

V mimořádných případech se užijí další opatření:

- Doporučení rodičům na **dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP**, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu.
- **Podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení řízení** o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
- **Vyrozumění policejního orgánu**, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování.

Školské zařízení řeší tuto problematiku na základě opatření ve výchově, systému hodnocení svěřence zařízení popř. programu rozvoje osobnosti dítěte.

Organizace pomáhající v případě šikany:

Policie ČR

OSPOD

Pedagogicko-psychologická poradna, Praha 3 - Mgr. Lenka Háse, Mgr. Markéta Maciažková –
metodičky prevence

Tísňové linky – Linka bezpečí